

LBRIS

We know  
books

ADRIAN  
SCRIMIŢ

BALET *la*  
KOSOVO

R O M A N



*Personajele și faptele din această carte sunt imaginare.  
Orice asemănare a personajelor și faptelor cu realitatea este întâmplătoare.*

*Copyright@ all rights reserved Adrian Scriminț*



EDITURA  
CREATOR

BRAȘOV, 2024

## CUPRINS

## PREFAȚĂ

Balet de acțiune pe scena teatrului de  
operații din Balcani *de Adrian Lesenciuc*.....7

BALET LA KOSOVO .....11

## POSTFAȚĂ

*de Tiberiu Foris*.....165

## P R E F A Ț Ă

BALET DE ACȚIUNE  
PE SCENA TEATRULUI DE OPERAȚII  
DIN BALCANI

Adrian Scriminț este un balerin brașovean cu un palmares important și cu experiență de solist impresionantă. Tocmai această experiență, care include companii de balet din Novi Sad, Split, Rijeka și Sarajevo, pentru a ne limita doar la spațiul ex-iugoslav, stă la baza scrierii romanului *Balet la Kosovo*. Eroul, Jovan Bilić, balerin în capitala Serbiei, este recrutat în armată în chiar anii cumplitelui război din Balcanii de Vest. Visează la rolul solistic din *Petruška*, cu atât mai mult cu cât dublura acestui rol îi fusese promisă de directoarea teatrului la care activa. Însă, în urma rezultatelor la testul psihologic de la recrutare, tânărul este trimis la specializare într-un orașel din districtul de sud-est al Serbiei, nu departe de Kosovo, iar de aici începe aventura sa în plin război.

Două lucruri se pot remarca de la bun început în proza lui Adrian Scriminț. În primul rând, deși având lungimea unui roman, arhitectura construcției este specifică nuvelei. Nu întâmplător, romanul *Balet la Kosovo*

este formula extinsă a unei nuvele care, la insistența lui Gelu Vlașin, care a remarcat-o și premiat-o la concursul „Revista literară” din 2020, îmbracă azi această variantă de expunere la public. Pe firul narativ unic, specific nuvelei, autorul insistă pe detalii și pe limbajul personajelor (Adrian Scriminț este atent și la detaliile emisiei vocale și imprimă o anumită receptare muzicală a partiturii epice), umplând cu conținut armonicele derulării factuale și apropiindu-se astfel de coloratura romanescă. Totuși, *Balet la Kosovo* își păstrează hibriditatea ca subgen, cu un singur conflict principal, interior, complex totuși, care pune în lumină statutul personajului principal, dar într-o lumină auctorială care evidențiază obiectivitatea și controlul de la distanța persoanei a III-a. De fapt, acesta este cel de-al doilea aspect remarcat, chiar dacă, pe undeva, dezvoltat din primul. În cel de-al doilea rând, așadar, avem perspectiva dorică, a unui autor omniscient, care își înfrânează dorința de a pătrunde în cotloanele interioare ale personajului său, lăsând conflictul interior să se dezvolte mai mult sugerat decât expus. Există, prin urmare, o voce auctorială, mai degrabă o proiecție a unui luminist în teatru, care pune în evidență parcursul factual al eroului său, Jovan Bilić, contribuind, așadar, la controlul accesibilității lectorilor la personaje și acțiune. Autorul propune, în decorul confruntării cumplite și fără noimă din Europa din pragul mileniilor, o vizibilitate selectivă ca în spectacolul de balet. Cu lumina proiectată pe protagonist, sau solist în limbajul artei în care a cunoscut cele mai importante performanțe, Adrian Scriminț transformă romanul *Balet la Kosovo* într-un spectacol de balet ca derulare epică. Nu e la îndemâna oricui o asemenea performanță, cu atât mai mult cu cât destinul deturnat al protagonistului balerin devenit luptător în conflictul

din Balcani e în discordanță, ca intenționalitate, cu însuși destinul lui Petruška, cel îndrăgostit de Balerina și ucis pentru ea, devenit fantomă și mort a doua oară. Jovan Bilić dansează pe o adevărată scenă a morții, dar nu se aruncă dincolo de limitele propriei ființe. Nu încetează să fie uman nici când războiul îi cere să fie o marionetă. Petruška, personajul cunoscutului compozitor rus Igor Stravinski, este o marionetă de bălci la origine, preluată din poveștile populare, este numele rusesc al unei păpuși care unifică prin teatru un tipar european de trăsături și comportamente. Confruntându-se cu uriașul său camarad Milutin Vukelić, a cărui figură este remarcabil zugrăvită în poveste, tipar al soldatului ușor de convins de utilitatea crimei, Jovan expune latura umană. Nu se înfricoșează nici de situațiile-limită, nici de îndârjirea și inflexibilitatea judecății. Se amuză atunci când așteptarea însăși devine o scenă de teatru liric, în care același Milutin acompaniază cu vocea sa bas-baritonală muzicuța colegului Ivica Lepotici în cântecul popular despre iubirea dintre Zoran și Dragana. Dar în ciuda melancoliei topind trupurile uriașilor săi colegi, ori de tristețea pădurii, războiul e dur și redat aidoma în text, aducând, chiar și prin mâinile acestora, moartea inocenților. Scena copilei sugrumate de Milutin este emblematică pentru ororile războiului:

*„Din genunchi, cu niște ochi bulbucăți, Bilić urmărea pâlmoacele lui Milutin cum o sufocau pe copilă. Palmele lui, mângjite de sângele cules de la părinții acesteia, îl făceau să îi alunece din jurul nasului și al gurii, ca să își reia cu insistență treaba de la capăt. Făcându-i parcă în ciudă, sufletul ei refuza să se grăbească să treacă în cealaltă lume, dându-i tremurături agitate prin tot*

*corpul, îndemnând-o cu orice chip să înlătore cu mânuțele ei frave hălcile de brațe ale ștrangulatorului. Pupilele fetiței se dilatau la maximum, căpătând forme spectrale, de-a dreptul neumane. Din brațele lui Milutin părea un mic păianjen, și prin felul în care se zbătea, părea un mic păianjen devorat de un altul, gigantic...”*

iar aceasta e dublată de pierderile – cea a lui Ivica –, temerile și coșmarurile protagonistului, care transformă războiul însuși într-un balet al vieții. Mai grațios în jocul său cu moartea decât însuși Nijinski, cel pentru care a fost creat personajul lui Stravinski, Jovan Bilić face un rol mare. Chiar dacă în subtext se aud ecourile preponderent ale spațiului rusesc citat de compozitor în baletul *Petruška*, chiar dacă dinamica desfășurărilor din teatrul de operații din Balcani se expune pe ritmul alert al muzicii rusești, fie cu influențe populare, fie preluate de la Rimski-Korsakov, Jovan trece dincolo de limitele rolului și se umanizează prin însuși țelul propriei arte. Nu este nici pe departe marioneta de bâlci care să interpreteze prin dans muzica războiului. Iar Adrian Scriminț scrie, sub acest impuls al umanizării eroului său, un roman documentat, coerent în ciuda hibridității sale, care devine expresia îngemănării dintre arte și modul prin care strategiile componistice ale lui Stravinski se transpun în alt plan al strategiei artistice...

*Prof. Univ. Dr. ADRIAN LESENCIUC*

B A L E T  
L A K O S O V O

Jovan Bilić pășea pe strada Skadarska din Belgrad, cu acel calm al unui bătaș de cartier. Se îndrepta spre centrul de recrutare. Era pustiu, fulguia și era o iarnă de început de secol 21.

Dacă ar fi fost în locul altora, cerul poate l-ar fi izbit în creștet pe Jovan. Însă Bilić Jovan era el însuși și pășea măsurat, stăpânindu-și zbuciumul. Avea încredere fermă în vorbele directoarei, celebra fostă balerină Bogdanović, vorbe care i se întipăriseră adânc în memorie. Le auzea și acum: „O să procedezi exact ca frate-tu, așa cum a făcut anul trecut, noaptea dormi în cazarmă, iar ziua vii în teatru și faci spectacole de balet clasic. O să-ți treacă rapid armata asta obligatorie, nici n-ai s-o simți. Presimt că o să ai mult de lucru, n-o să ai vreme nici să respiri. Pregătim baletul *Petruška*, iar tu vei avea dublura rolului solistic. Dumnezeu e cu tine, nu uita!”



Se așeză liniștit direct pe scaun. Rânji ușor, studiindu-i pe oamenii din încăpere. Nu păreau a fi artiști, cu atât mai puțin păreau a fi privilegiați de soartă – balerin recrut, cum era el acum, în cel mai cunoscut teatru al Iugoslaviei anului 1999, sfâșiată de războaie

civile și religioase, pe scurt, naționaliste, și mai pe scurt, destul de sângeroase.

Jovan Bilić îi privi precaut, gândindu-se că nu trebuie să își forțeze norocul, cu alte cuvinte să pună în primejdie faptul că era trimis din teatrul a cărui companie de balet era condusă de nobila și inimoasa directoare, o adevărată artistă a cuvântului, ce conduce și stăpânește o companie de balet și are relații pretutindeni.

Trecuse ceva vreme de când Jovan Bilić îi studia pe cei din jur și se lămurise că mulți erau băieți de la țară, unii orășeni, oricum, fiecare dintre ei viitor soldat în armata sârbă.

Poate că unora aveau în curând să le crape palmele de atâta dat la cazmale, la săpat de șanțuri și construit de metereze; pe alții, poți să știi?, îi aștepta tocătoarea aruncătoarelor de mine și, ca un bun profet ce era, îi și prevedea împânzind prima linie a frontului; pe când studenții aveau să ispășească doar un fel de cătanie birocratică, cu alte cuvinte când cu preocuparea redactării hârtogăriei, când pe-acasă.

El era totuși un specimen mai rar. Cu ce, Doamne iartă-mă, avea să se tot ocupe pe-acolo?!? Ce naiba puteau să facă cei din armata sârbă cu un balerin?! Nu s-ar fi încumetat cineva să îl pună nici măcar la frecatul podelelor, mai ales privit prin prisma relațiilor solide cu care fusese trimis la recrutare.

Nu găsea alt răspuns decât să se concentreze asupra rolului său principal, Petruška al lui Stravinsky. La cât era de fanatic, la cum freca neîncetat cu picioarele linoleumul sălii de balet, îl putea depăși cândva chiar și pe colegul lui rus, Evheni Feodorovici Lukașenko, concurența lui, iar noaptea avea să se prezinte târziu la dormitorul cazărmii, cu hârtie de scutire din partea direcțiunii teatrului care îl luase în ocrotire.



Zâmbea în timp ce completa formularele testelor psihologice și prindea curaj atunci când citea pe fețele celor din jur nedumerirea. Îl vedea destul de îngrijorat și pe Sinișa, vecinul lui de bloc.

Testele erau încâlcite și se repetau pe alocuri, însă sub alte forme, deși asemănătoare, înșirate fiind de-a lungul paginilor. Întrebările pe care trebuia să le completeze erau de la idioate, de genul: „Simți nevoia să omori pe cineva?”; „Dacă ți s-ar ordona să tragi în civili, ai face-o?”; „Ți s-a întâmplat vreodată să simți nevoia să fugi din lume, să te-ascunzi în mijlocul unei păduri?”; „Ți-e dor să redevii copil și să plângi după mama?”, până la chestionare complicate, de exemplu să aleagă ce fotografie sau tablou îi place cel mai mult din mulțimea celor prezentate. Bineînțeles că le alegea întotdeauna pe cele care mai mult sau mai puțin îi plăceau. Se gândea că astfel va fi pe placul comisiei. Nu avea cum să cadă în capcana chestionarelor. Prima dată rânjea cu tâlc, și-apoi le găsea rezolvările, că nu degeaba învinsese la viața lui atâtea jocuri de strategie și shoot-ere.

Acum, faptul că se afla în fruntea clasamentului celor care completaseră chestionarul era pentru el o recunoaștere a valorii sale. Chestionarele fură afișate mai târziu cu mare fală la avizierul de la intrarea principală a centrului de recrutare.

Ferindu-se să se facă remarcat, îl privea furiș, cu tâlc, pe pâluga de Sinișa, vanitosul său vecin, care obișnuia să i se laude cu tot ce avea îndată cum prindea ocazia:

noua lui mașină, noua lui iubită, cămașa cumpărată la talcioc, cureaua de firmă doar cu eticheta, și multe alte lăudăroșenii de parvenit de mahala, care îl aduceau pe el, sărăcăciosul, în prag de disperare. Îl știa de o viață, și nu o dată îl evita. Înghițea în sec nătângul, observându-se în coada clasamentului...



Trăgea cu nesaț aer în piept pe străzile vesele ale capitalei, în drumul reîntoarcerii spre casă. Nici nu-i trecea cumva prin gând să parcurgă cei câțiva kilometri cu autobuzul. Era frumos afară, iar bucuria izbânzii pe care o avusese în centrul de recrutare voia să și-o împărtășească atât cu trecătorii iviți în drum, cât și cu viața tumultuoasă a orașului.

În momentul de față călca din nou pe renumita stradă Skadarska, cea pe care au călcat sute de ani la rând cei mai mari poeți ai Serbiei, până la cântăreți, actori, miniștri și alte personaje celebre. Iată-l și pe el pășind pe aceeași stradă cu toate celebritățile, iată-l desemnat în rolul distribuției a doua din spectacolul *Petruška*, iată-l învingând un test psihologic ușor pentru el, dar atât de dificil pentru marea majoritate, asta da euforie.

Zâmbea de unul singur, păstrându-și mottoul că niciodată nu puteai ști cine se poate îndrăgosti de zâmbetul tău. Se săturase de atâta singurătate, una care emana dintr-un val puternic de prieteni, și o meserie în care, deși era înconjurat mereu de femei superbe, nu îl băga niciuna în seamă, chiar dacă se erijau toate în cele mai bune prietene cu putință, însă, fiind însetat de

oameni, știa că urma să își facă niște cunoștințe trecătoare și pe la cazarma unde i se încredințase că avea în curând să doarmă...



Destinația de încorporare îi venise după câteva zile prin poștă și din înștiințarea trimisă de la comandamentul militar Belgrad rezulta că nici pomeneală să se prezinte la cazarma din oraș, noaptea să doarmă acolo și în timpul zilei să facă balet clasic, ci era trimis la specializare și pregătire undeva lângă Metohia, în orașelul Novi Pazar, iar dacă se străduia să meargă o zi întreagă pe jos, ajungea și la Kosovo.



Tremurând, se duse a doua zi în cancelaria baletului Teatrului Național Sârb.

În drum îl întâlni și pe arogantul de Siniša, vecinul lui, deportat la trupele de geniu, la deșertat roabele de pietriș de pe calea ferată. Era ofuscat de-a dreptul, destăinuindu-i-se lui Bilić că el completase cu brio chestionarul:

— Nu înțeleg de ce naiba trebuie să mă prezint într-o unitate care nu îmi dă dreptul să port armă, că doar am completat tot ce m-au întrebat experții. Am răspuns cu un mare DA la rubrica în care întrebau dacă ar fi trebuit să omor, dacă aș fi făcut-o, cu un mare NU la rubrica în care întrebau dacă m-aș fi căit dacă aș fi tras în civilii statului inamic, cu un mare DA dacă aș fi fost pus în

postura să torturez vreun inamic ca să sustrag informații vitale, cu un mare NU dacă aș fi fost dispus să eliberez vreun prizonier din captivitate. Chiar nu înțeleg, că eu sunt naționalist, nu ca alții, să stau pe gânduri. Spune și tu ce mă-sa mamii lor mi-au făcut și ăștia...

Se despărți de Sinișa lăsându-l în ceața nedumeririi, căci la fel de mare era și a lui în momentul de față.



La fel de tare tremura și bine-cunoscuta directoare a baletului, celebra doamnă Bogdanović, când se apucă să sune cu disperare la centrul de recrutare, mai mult din cauza temerii de a nu îi fi fost știrbită credibilitatea decât de nevoia stringentă de a-l avea pe Jovan Bilić la ea în companie.

La o adică, cu toată părerea de rău, se putea descotorosi până la urmă de el dacă nu avea nicicum încotro, deși era greu pretutindeni să faci rost de băieți într-o companie de balet, mai ales într-una balcanică.

La ei în țară scorul era cam de un băiat la cinci balerine, pe când în companiile normale la cap, la Bolshoi, de exemplu, numărul de băieți echivala cu cel al fetelor. „Și cum să nu se confrunte teatrele noastre cu lipsa forțelor de muncă la capitolul băieți, când în Balcani, mai ales la noi, toți balerinii ne sunt etichetați de popor ca fiind pe de-a-ndoaselea, balerinele noastre, mult mai bărbate decât ei, și ei, mult mai muieri?!”, gândea în sine ei directoarea baletului cu amărăciune. Într-un fel, era mai bine să îi răpească armata, să îi mai masculinizeze...

Celebri doamne Bogdanović, o femeie încă chipeșă, blondă, cu ochi albaștri, ce se apropia ușor de vârsta de 60 de ani, i se dădură cu cele mai mari politețuri următoarele explicații: Jovan Bilić era genul recrutului extrem de rar. Se detașase ca de la cer la pământ față de ceilalți prin logica de care dăduse dovadă la completarea chestionarului, ținând cont de faptul că al doilea recrut care își luase calificativul îi venea din urmă de la o depărtare de kilometri. Jovan mai avea și norocul să aibă ochii de culoare albastră, extrem de sensibili la lumină, lucru benefic pentru a trage cu pușca cu lunetă. Față de conaționalii malaci, el era scund, suplu, elastic, de se putea strecura cu dibăcie prin conductele nefuncționale care alimentaseră cândva cu apă localitățile părăsite din cauza războiului, se putea strecura pe sub podețe sau pe sub gardurile de sârmă ghimpată.

Că avea părul blond nu era important, poate îi întărea doar gena sârbească. De altfel, era și mai sănătos decât ceilalți, mai rezistent. Îl ajuta și baletul clasic, pentru că, la urma urmei, dacă o luai analitic, îndeletnicirea cu pricina era mai mult un sport de performanță decât o artă, ceea ce denotă că Bilić era temeinic pregătit și cu corpul, nu numai cu mintea.



Se trezi urgent mobilizat în cazarma de la granița regiunilor Metohia și Kosovo, la secția parașutiști și echipe de intervenție, de preferință în spatele liniilor inamice.

Și așa se pomeni că zilele treceau pe lângă el grăbite. Avea berechet ocupație, instrucțiile îi erau atât de îngrămădite, atât de comasate, că nu îi ajungea luxul timpului cu acomodarea. Ca printr-o minune, instructorii nu mai aveau timp de bine-cunoscutele umilințe pe care le rezervau recruților, umilințe ce iscau uneori chiar și sinucideri.

Alerga alături de ceilalți, se târa fără voie pe burtă, pe uscat, prin bălți, oprit din elan de ciulinii locului, se dădea de-a berbeleacul cu ajutorul a tot felul de dispozitive menite să îl pregătească pentru saltul cu parașuta, învăța să taie sârma ghimpată cu clești speciali sau învăța tehnici de înlăturare a acesteia în caz că îi lipsea cleștele. Trăgea apoi de își zdrobea umărul cu pușca cu lunetă, trecea pe urmă la pistolul cu amortizor, ce scotea un sunet anemic și avea un recul puternic, demonta armele și le monta în mai puțin de un minut, săpa șanțuri și se ocupa cu tot felul de alte năzbâtii ale armatei.

Jovan învăța pe urmă cum să se joace cu fragilitatea corpului uman, studia care îi erau punctele cele mai slabe, prin care omul ceda rapid, de la sine, ca mecanism inconștient de autoapărare: prin sucirea bruscă a încheieturii brațului, cuplarea părților umane la curent electric, ori prin pâlmoaca trântită în gât celui care le era servit ca experiment. Ultimul principiu îl încânta cel mai mult pe Jovan, și acolo adversarul îi ceda cel mai ușor. Nu era vorba despre un potențial inamic simulat pe care avea să îl întâlnească pe front, despre vreun manechin de plastic ori teorii inscripționate pe tablă, ci despre prizonieri.

Erau duși la prizonieri în subsol de către veterani și erau încurajați să își exercite dibăcia celor învățate pe ei, așa că Jovan trântea și el câte-o palmă în gâtlejul

prizonierului kosovar cu care avea pe moment de-a face. Aproape că îl apuca zâmbetul când vedea cu câtă ușurință i se cambra găliganul, de cădea pe spate de bunăvoie și nesilit de nimeni. Dacă prizonierul nu ceda umilinței și se răzvrătea, ferească Domnul de sărea înapoi la cafteală, căpăta o bătaie cu vipuștile de plângea ca un copil.



De când se depărtase cu patru sute de kilometri de casă, pe Jovan Bilić aproape că nu îl pâlise niciodată zâmbetul. Nu zâmbise nici în tren. În alte condiții, ar fi intrat cu bucurie în vorbă cu frumoasa kosovară care călătorea cu el în aceeași cușetă, brunetă cu ochi verzi, cam de aceeași vârstă cu el, în jur de douăzeci și unu de ani, dar în momentul acela nu îi ardea de conversații.

Se gândea la ceea ce tot îi povestiseră colegii, balerini și ei, parcă avertizându-l. Unul dintre ei luptase la Vukovar. Nu știa pe cine omorâse și pe cine nu. Fusesse tunar. Primea pur și simplu coordonatele de la superiori și îi toca pe croați de la câțiva kilometri distanță. Estimarea situației o afla apoi direct de la televizor. Vukovarul ca oraș aproape că fusese ras de pe fața pământului. Aproape că la fel se întâmplase și cu orașul Osijek, aflat la câteva zeci de kilometri mai departe. Tot ce vedea colegul lui tunar de la atâția kilometri depărtare erau doar vâlvățiile ca de fulgere îndepărtate, și asta numai în toi de noapte. Vizual, exploziile dădeau privitorilor impresia că se juca zeul Thor cu zările, ștrengar fiind pe atunci.

Un alt coleg luptase în Bosnia și Herțegovina. Stătuse mai bine de doi ani cocoțat pe colinele care împrejmuiau

orașul Sarajevo. Spre norocul lui, doar ca magazioner, dar asistase la lucruri oribile, pe care voia să le dea uitării, așa că se înnegrea la față când era provocat să mai povestească și el câte ceva din aventurile celei mai mari și mai lungi înconjurări din istoria omenirii, atunci când stătea cu colegii de breaslă la o bere.

Din noianul istorisirilor, amintea cu grijă doar de atrocitățile mai molatice, de genul că el era responsabil, printre altele, și cu conductele de gaz metan ce deserveau orașul Sarajevo. La ordine, mai ales iarna, pornea aprovizionarea localității cu gaz. Sutele de mii de locuitori izolați ai orașului se bucurau de ocazia rară de a-și încălzi locuințele. Adormeau în sfârșit cu zâmbetul pe buze, după atâtea săptămâni de degerat în propriile case. Tot cu zâmbetul pe buze mureau și o sumedenie dintre ei, pentru că la un anumit moment el, în calitatea lui de magazioner însărcinat și cu deservirea cu gaz, oprea o jumătate de oră metanul, ca apoi să îi dădea din nou drumul pe conducte.

Așa erau ordinele catalogate ca strict secrete pe care le primea de la cei de sus, operațiune militară numită „foc de artificii”. Unii dintre localnicii orașului, cei care nu aveau valve de siguranțe la conducte, mureau gazați, sau, și mai rău, cei pe care îi năpădeau în miez de noapte treburile și apucau să își aprindă lanternele sau lumânările se autodinamitau fără să știe.

Le duduiau spitalele de-atâția răniți. Fostul magazioner militar recunoștea că unii dintre camarazii lui de arme râdeau a încântare atunci când vedeau cum se produceau explozii răzlețe în toi de noapte, deasupra întinderii nesfârșite a orașului. Se bucurau de „focul de artificii”. Dacă în locuințele cu pricina erau bătrâni, femei,

copii, bolnavi, animăluțe, nu aveau de unde să știe. Ei erau nevinovați, executau doar ordinele.

Cei doi colegi l-au mai pus la curent și cu alte lucruri. Trebuia să își ia definitiv gândul de la familie. Frații lui aveau să îi fie de atunci încolo camarazii de arme, mama, sergentul major, iar tatăl, plutonierul. Aceștia urmau să îi fie familia. Degeaba avea să își strige în timp de agonie adevărata mamă, adevărata soră, iubita sau adevăratul tată atunci când avea să zacă și el cu carnea sfâșiată pe sub vreun camion incinerat, în caroseria contorsionată a avionului care a ratat aterizarea, printre bolovani sau blocat în vreo conductă, că salvatorul lui va fi cealaltă familie.



Jovan Bilić se ținea morocănos și păstra față de toți ceilalți camarazi o oarecare izolare. În tot acel timp, se gândea cum să i-o coacă directoarei baletului când s-o întoarce de acolo, dacă s-o mai întoarce vreodată. Și autoizolarea aceea de care tot dădea dovadă Jovan Bilić avea să îl coste scump, pentru că le convenea de minune superiorilor.

Cei care se strângeau în cercurile socializării erau membri ai grupului, făceau parte integrantă din el și nu se descurcau de unii singuri, pe când unul solitar ca Jovan Bilić, sociopat deja notoriu, putea să fie trimis cu succes ca observator în spatele liniilor inamice, să își piardă săptămâni întregi pe acolo în autoizolare. Dosarele lui întocmite în taină de superiori deveneau din ce în ce mai stufoase, mai ales că aceștia îl surprindeau de la distanță

practicând și un fel de artă marțială total necunoscută lor, la care Jovan se antrena cu orele atunci când nu avea instrucții. La urma urmei, nici nu mai era important ce practica recrutul. Nimeni nu se sinchisea să îl întrebe. Vital era ca, atunci când ar fi dat nas în nas cu inamicul, să își practice abilitățile pe cotoaietele acestuia. Nu aveau de unde bănuși că își repeta într-o oarecare tihnă rolul primit în spectacolul *Petruška* al lui Stravinski.

Cu prima ocazie, îi și fu adus la cunoștință ordinul cu pricina. Avea să părăsească în două săptămâni unitatea de la Novi Pazar, urmând să fie mutat la o bază militară secretă, postată chiar la granița cu Kosovo.

Până atunci, instrucțiile continuau pentru el și pentru toți ceilalți de câte trei ori pe zi, într-un ritm alert, fără să li se pună la socoteală cele două ore zilnice de dimineață în care încărcau sau descărcau muniția de prin tot felul de remorci ale camioanelor, fie ele civile sau ale armatei. Învăța în continuare despre cele mai fragile părți ale corpului uman supuse la dureri, dureri aplicate cu răbdare prizonierilor. El nu era direct implicat în pricinuirea lor, însă prezența lui în camera de extragere a informațiilor, încăperea aflată în baraca prizonierilor, făcea parte din instrucție, că doar și cu așa ceva avea să se ocupe în toiul misiunilor: cu răpirea militarilor inamici, printre altele. Și atâtea puncte fragile nerezistente la durere se descopereau la prizonierii kosovari – căci cu prizonierii mercenari veniți din toate ungherele planetei erau mai mișoși – de plângeau ca niște copii. Prin aplicarea tehnicilor cu pricina se viza să se obțină cât mai repede secrete de la cei căzuți în captivitate, să se afle despre mișcările lor de trupe, despre numărul lor, despre armamentul din dotare și mai ales despre operațiunile pe care aveau de gând să le pună în aplicare.